

Alver kommune

Årsplan Lindås barnehage, 2023-2024

Innhald

.....	0
1.0 Innleiing.....	3
2.0 Barnehagen si innleiing	3
Om barnehagen.....	3
Nøkkelinformasjon	3
Kontaktinformasjon til administrasjonen	3
Kontaktinformasjon til avdelingane våre	3
.....	3
3.0 Verdigrunnlaget.....	1
3.1 Barn og barndom.....	1
3.2 Demokrati.....	1
3.3 Mangfald og gjensidig respekt	1
3.4 Likestilling og likeverd	2
3.5 Berekraftig utvikling	2
3.6 Livsmeistring og helse	3
4.0 Barnehagen sitt formål og innhald.....	4
4.1 Omsorg	4
4.2 Leik.....	4
4.3 Danning	5
4.4 Læring.....	5
4.5 Vennskap og fellesskap	6
4.6 Samiske barn/ fokus på samisk kultur.....	7
5.0 Barn si medverknad.....	7
6.0 Samarbeid barnehage- heim	8
6.1 Foreldreråd og Samarbeidsutvalg	8
7.0 Overgangar	10
8.0 Barnehagen som pedagogisk verksemd.....	11
8.1 Planlegging og vurdering.....	11
8.2 Dokumentasjon	11
8.3 Barnehagen sin digitale praksis.....	12
8.4 Satsingsområder 2021/2022	12

Felles satsinger for kommunen	12
Barnehagen sine egne satsingsområder	13
9.0 Barnehagens fagområder	14
9.2 Kommunikasjon, språk og tekst	16
9.3 Kropp, rørsle, mat og helse	17
9.4 Kunst, kultur og kreativitet.....	18
9.5 Natur, miljø og teknologi.....	19
9.6 Mengd, rom og form	20
9.7 Etikk, religion og filosofi	21
9.8 Nærmiljø og samfunn.....	22

1.0 Innleiing

Det er Kunnskapsdepartementet som fastset **Rammeplanen for barnehagar**. Det ble vedteke ny **Rammeplan for barnehagar**, 24. april 2017. Lindås barnehage jobbar ut frå denne forskrifta, som er heimla i **Lov om barnehagar**, frå 17. juni 2005.

Årsplanen skal:

- vere eit arbeidsverktøy for personalet
- vere ein pedagogisk plan for verksemda
- vere eit informasjonsdokument for foreldre, barnehagen si eigar, samarbeidsutvalet og andre

Planen er godkjend av Samarbeidsutvalet i barnehagen.

2.0 Barnehagen si innleiing

Om barnehagen

Lindås barnehage ligg sentralt på Lindås med gangavstand til idrettshall, fotballbaner, bibliotek, skulen og flotte turområde. Barnehagen har eit spesielt fokus på sosial- og emosjonell kompetanse. Vi ynskjer å fremje positivt samspel og relasjonar mellom barna og mellom barn og vaksne.

Sommaren 2021 flytta barnehagen inn i ny barnehage som med si utforming og innhald støttar barnehagen i å nå våre mål; leik, læring og meistring for alle!

Nøkkelinformasjon

- Opningstid: 6.45-16.45
- Kommunal barnehage
- Avdelingsbarnehage med 7 avdelingar, der 5 er i bruk i år

Kontaktinformasjon til administrasjonen

- Styrar Hanne Haukås Solen
Tlf.: 56375399/ 48105517
hanne.haukas.solen@alver.kommune.no

Kontaktinformasjon til avdelingane våre

- Stjernehimlen, barn 2-3 år
Tlf.: 453 75 481
- Nordlyset, barn 1-2 år
Tlf.: 409 12 681
- Solstrålen, barn 1-3 år
Tlf.: 414 31 279
- Iskrytallen, barn 3-4 år
Tlf.: 474 62 878
- Regndropen, barn 4-6 år
Tlf.: 409 12 680

3.0 Verdigrunnlaget

3.1 Barn og barndom

«Barnehagen skal anerkjenne og verne om eigenverdien til barndommen. Å bidra til at alle barn som går i barnehage, får ei god barndom som er prega av trivsel, vennskap og leik, er fundamentalt. Barnehagen er òg ei førebuing til aktiv deltaking i samfunnet og bidreg til å leggje grunnlaget for eit godt liv.» (Rammeplan for barnehagen, 2017,s.11)

Alle handlingar og avgjerder som gjeld barnet, skal ha barnets beste som grunnleggjande omsyn, jf. Grunnlova § 104 og barnekonvensjonen art. 3 nr. 1. Det er eit overordna prinsipp som gjeld for all barnehageverksemd.» (Rammeplan for barnehagen 2017, s. 8.)

I Lindås barnehage gir vi rom for at barna har ulike forutsetningar og erfaringar med seg heimanfrå. Omsorg og trygghet er grunnleggjande for at barn skal utvikle seg. Vi skal bidra til at barna, i fellesskap med andre barn og vaksne, kan utvikla eit positivt forhold til seg sjølv og ha tru på egne evner. Dei vaksne støtter, anerkjenner og er til stades for barna slik at dei blir sett og høyrte. Dette gjer vi ved å rettleia, setje ord på og rette merksemda til det barna gjer. Det meste vi gjer i barnehagen, gjer vi gjennom leik. Leik har ein eigenverdi som vi i personalet anerkjenner og forstår. Kvar dag har barna tilbod og moglegheit til den frie, spontane leiken hos oss. Barna skal få finne ut kva som er rett og galt og skape meistringskjensle gjennom ulike aktivitetar i leiken. Med vaksne som er tilstades kan vi møte kvart enkelt barn der dei er, og ta vare på opplevinga saman med barnet.

3.2 Demokrati

«Barnehagen skal fremje demokrati og vere eit inkluderande fellesskap der alle får høve til å ytre seg, bli høyrde og delta. Alle barn skal kunne få oppleve demokratisk deltaking ved å bidra og medverke til innhaldet i barnehagen, uavhengig av kommunikasjonsevner og språklege ferdigheiter.» (Rammeplan for barnehagen s. 9)

I Lindås let vi barna løyse konflikter på ein demokratisk måte ved at vi høyrer på alle partar i ein konflikt. Vi øver på å lytta til kvarande, ta andre sine innspel, samt hevde seg sjølv på ein god måte. Det å øva seg på og balansera mellom å setje egne behov og ønskjer først, og kva som er best for fellesskapet, er viktig for barnets demokratiske utvikling. Økt mangfald og individualisering gjev behov for respekt og anerkjenning for ulikheit, demokratiforståing og positive haldningar til å leva saman i fellesskap.

3.3 Mangfald og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremje respekt for menneskeverdet ved å synleggjere, verdsetje og fremje mangfald og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finst mange måtar å tenkje, handle og leve på. Samtidig skal barnehagen gi felles erfaringar og synleggjere verdien av fellesskap.» (Rammeplan for barnehagen s. 9).

I Lindås vil vi at alle barn og personale i barnehagen skal kjenne seg stolt over eigen identitet. Personalet skal ivareta språkleg og kulturelt mangfald. Barnehagen skal bruke mangfald som ressurs i det pedagogiske arbeidet og støtte, styrka og følgje opp barna ut i frå deira egne kulturelle og individuelle forutsetningar. Vi vil anerkjenne ulikheiter og forskjellar, og ha eit syn på dette som naturleg og berikande for alle. Vi har fokus på familie og familieformer når det er naturleg, ulike levesett og levemåtar. Gjennom arbeid med dette får barna kjennskap til ulikheitene som finnes i det samfunnet vi er ein del av.

3.4 Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremje likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motvirke alle former for diskriminering og fremje nestekjærleik.» (Rammeplan for barnehagen, s. 10)

I Lindås barnehage skal alle barna bli møtt med respekt, anerkjening og forståing. Barna skal oppleve seg sjølv som ein viktig del av fellesskapet der de blir sett og høyrd. Gjennom arbeid med likestilling og likeverd vil vi bidra til å førebygga diskriminering. Dette vil vi gjera blant anna gjennom personalet som gode rollemodellar og som utøver praksis der likeverd og likestilling er i fokus. Vi vil bruka leiken som arena der barna fritt kan utfolda seg og bygga relasjonar på tvers av kjønn, funksjonsevne, identitet, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Samlingsstund kan brukast som arena for samtale og refleksjon rundt blant anna likskapar og forskjellar, då kan vi skapa grunnlag for å oppdaga at vi er både forskjellige og ganske like på same tid. Det kan vera eit godt utgangspunkt for å skapa anerkjening og forståing for kvarandre.

3.5 Berekraftig utvikling

«Barna skal lære å ta vare på seg sjølve, kvarandre og naturen. Berekraftig utvikling omfattar natur, økonomi og sosiale forhold og er ein føresetnad for å ta vare på livet på jorda slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor ei viktig oppgåve i å fremje verdier, haldningar og praksis for meir berekraftige samfunn.» (Rammeplan for barnehagen, s. 10)

I Lindås barnehage er vi opptekne av at barn skal få positive opplevingar og bli kjend med naturen i nærområdet rundt barnehagen. Barna skal få erfare og utforske kva som finnes i naturen. Barna skal gjennom samtale og refleksjon med personalet lære om korleis ein saman kan bidra til ei berekraftig utvikling der me tek vare på naturen, dyra, fuglane, insekta og småkrypa. Personalet skal skapa rom for refleksjon rundt korleis vi skal behandla det som lever rundt oss. Barna skal få erfaringar med kva som høyrer til i naturen, og kva som ikkje høyrer til, t.d. plastavfall, glas og liknande. I Lindås barnehage blir avfallet kjeldesortert og barna bidrar i kjeldesorteringa.

3.6 Livsmeistring og helse

«Barnehagen skal ha ei helsefremjande og førebyggjande funksjon og bidra til å jamne ut sosiale forskjellar. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremjast i barnehagen.»

(Rammeplan for barnehagen, s. 11)

I Lindås barnehage skal vi leggja til rette for alle barna skal oppleva livsglede, følelse av eigenverdi, trivsel og meistring. Barn uttrykkjer seg i stor grad gjennom sin eigen åtferd. Personalet skal vera oppmerksom på barna sine åtferdsuttrykk. Personalet skal prøva å lesa, tolka og handla i forhold til det barna uttrykkjer. Ved å leggja til rette for at barna opplever livsmeistring og god helse, ønskjer vi å bidra til at barnet utviklar god psykisk helse. I dette ligg evna til å regulera eigne følelsar, kunne samhandla med andre barn og vaksne på ein god måte, kunne løysa konflikhtar og det å forstå skrivne og uskrivne regler som ligger i det å vera saman. Gjennom dette ønskjer vi å skapa eit godt miljø der trivsel, omsorg, meistring, likeverd og likestilling står sentralt. I arbeidet med livsmeistring og helse, vil me motarbeida og førebyggja all form for mobbing.

Personalet har ei viktig rolle for at barna skal oppleva livsmeistring og god helse. Vi er opptekne av å skapa eit godt læringsmiljø for barna, der dei tørr å utfalda seg, medverke og delta i fellesskapet. For å skapa eit trygt læringsmiljø skal personalet leggja til rette for leik, ha god struktur og klare regler for barna. Leiken er grunnlaget for barns sosiale og emosjonelle utvikling. Det er ein viktig arena der barna får øvd seg på å vera saman, løysa konflikhtar og finna ut av ting med kvarandre. Personalet skal delta i leiken saman med barna der vi støtter og rettleiar. Personalet skal opptre som tydelege, trygge og varme, og vi skal ha respekt og tillit til barn og andre vaksne. Personalet skal leggja til rette for at barna på ein god måte kan løysa konflikhtar og samarbeida om å finna ut av ting med kvarandre. Personalet skal gjennom samling, samtale og rettleiing gje barna ulike strategiar for korleis ein kan løysa ein konflikt på ein god måte.

4.0 Barnehagen sitt formål og innhald

«Innhaldet i barnehagen skal vere allsidig, variert og tilpassa enkeltbarnet og barnegruppa. I barnehagen skal barna få leike og utfalde skaparglede, undring og utforskartrøng. Ein skal sjå arbeidet med omsorg, danning, leik, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk i samanheng og samla bidra til den allsidige utviklinga til barna.» (Rammeplan for barnehagen, s. 19)

4.1 Omsorg

«Omsorg er ein føresetnad for trivsel og tryggleik og for utvikling av empati og nestekjærleik... I barnehagen skal alle barn oppleve at dei vert sett, forstått og respekterte, og få den hjelp og støtte dei har behov for.» (Rammeplan for barnehagen, s. 19)

I Lindås barnehage skal barn oppleve at dei vert ivaretatt på ein omsorgsfull og varm måte. Dei skal verta møtt av lyttande og engasjerte vaksne som viser nærleik og innleving. Personalet skal dekkje barna sine behov for fysisk omsorg, dei må vera trygge og sensitive og møte barna med respekt og innleving. Omsorg har ein eigenverdi og er nært knytt til tryggleik, grensesetjing og helse og pregar heile barnehagedagen i Lindås barnehage.

Omsorg er en forutsetning for barnas tryggleik og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærleik. Barnehagen skal gje barna moglegheit til å utvikle tillit til seg sjølv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte dei har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjonar mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og meistring. Personalet skal arbeide for eit miljø som ikkje berre gjer barna til mottakarar av omsorg, men som også verdset barnas eigne omsorgshandlingar.

4.2 Leik

«Leiken skal ha ein sentral plass i barnehagen, og eigenverdien til leiken skal anerkjennast. Leiken er ein sentral arena for utvikling og læring... Barnehagen skal inspirere til og gje rom for, ulike typar leik, både ute og inne.» (Rammeplan for barnehage, s. 20)

I Lindås barnehage ser vi på leik som ein viktig aktivitet som opptek mykje av barna sin kvardag. Leiken skil seg frå andre aktivitetar ved at den er ein spontan, skapande prosess som er styrt av barna sjølv og som tilfredsstillar behov hjå barna. Gjennom leiken får barna tileigna seg kunnskap og dei gjer seg erfaringar. Leiken utviklar tankar og kjensler, den stimulerer språkutviklinga og den utviklar barnas sosiale kompetanse. Leiken gjev barna gode meistringsopplevingar og auka sjølvkjensle. I Lindås barnehage nyttar vi leiken til å byggja relasjonar mellom barna og mellom barna og personalet. Gjennom leik lærer vi kvarandre å kjenna og skapar gode felles opplevingar. På den måten utviklar vi tillit til kvarandre og tryggleik i gruppa. Dette er i samsvar med DUÅ som det står meir om seinare i årsplanen. Leik er barnas viktigaste læringsform og vil difor vera ein arbeidsmetode i alle fagområda.

Personalet skal:

- Vera med på å setja i gang leik
- Delta i barna sin leik dersom dei ynskjer det.
- Hjelp barn som ikkje kjem inn i leiken slik at dei vert gode leikepartnarar.
- Rettleie barna i korleis dei kan vera ein god leikekamerat.
- Syne barna gode måtar å leike på / gje impulsar til leik.
- Vera i nærleiken som støttespelarar.
- Oppfordre barna til å samarbeida.
- Være i forkant, for å kunne forebygga konflikter.
- Rettleie barna i konfliktløsning.

4.3 Danning

«Barnehagen skal oppmuntre barna til å vera prøvande og nysgjerrige på omverda...

Barnehagane skal bidra til at barna kan forstå felles verdiar og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremje tilhørsla til samfunnet, naturen og kulturen.» (Rammeplan for barnehagen, s.21)

Danning er for kvart menneske ein livslang prosess som handlar om å utvikle evne til å reflektere over eigne handlingar og måtar å være på. Gjennom danning vert grunnlaget for allsidig utvikling lagt. Barna skal erfare at dei er ein del av fellesskapet, og oppleve at eigne og andre sine bidrag til fellesskapet opplevast som noko positivt. Barna skal utvikle tryggleik på seg sjølv og eigen identitet.

Personalet skal:

- Støtte barna sin aktivitet
- Verdsetje ulike behov og meiningar
- Anerkjenne og følgje opp barna sine perspektiv og haldningar
- Synleggjere mangfald og ulikskap
- Invitere barna inn i utforskande samtalar
- Gje barna opplevingar som grunnlag for utforsking og læring

4.4 Læring

«I barnehagen skal barna få oppleve eit stimulerande miljø som støttar opp om lysta til å leike, utforske, lære og meistre. Barna skal få bruke heile kroppen og alle sansar i læringsprosessane sine. Barnehagane skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i eiga og andre sin læring.» (Rammeplan for barnehagen, s. 22)

Hovudfokuset vårt i Lindås barnehage er at læring skjer i størst grad når barnet er positivt stimulert – gjennom leik og kvardagsleg samspel med andre barn.

Målet er å:

- å stimulere barna si trong til å utvikle seg.

- gjennom aktiv deltaking og undring i eit fellesskap sikrar vi at barna lærer gode lærestrategiar i eit fellesskap.
- stimulere til å verte «frie menneske» i tråd med barnas utviklingsnivå i kombinasjon med læring av akademiske ferdigheiter.
- leggje til rette for kreativitet, leik og læring som bidreg til språkstimulering, interesse for tal og bokstavar, interesse for naturen, kulturen vår, og som utviklar barnas sosiale kompetanse.
- det enkelte barn skal få moglegheit til å knyte kontakt med andre barn på en positiv måte, f.eks gjennom frileik, regelleik, rolleleik og situasjonar der barna hjelp til med daglege gjeremål.
- vere i god dialog med barna på deira premiss

Læringsmiljøet må tilpassast alderen til barna. Dei minste barna utviklar seg gjennom gode relasjonar og eit positivt samspel saman med foreldre, personale i barnehagen, andre barn og familie.

4.5 Vennskap og fellesskap

«Sosial kompetanse er ein føresetnad for å fungere godt saman med andre og omfattar ferdigheiter, kunnskapar og haldningar som blir utvikla gjennom sosialt samspel. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å vere viktige for fellesskapet og vere i positivt samspel med andre barn og vaksne. Vidare skildrar ein konkret korleis barnehagen jobbar med denne verdien.» (Rammeplan for barnehagen, s. 22)

I Lindås har vi fokus på å utvikle sosiale ferdigheiter i eit fellesskap. For å danne venskap og føle seg som del av eit fellesskap må ein jobbe grundig med barnas sosiale kompetanse. For å utvikle sosial kompetanse må ein ha fokus på:

- støtte barnas initiativ til samspill, samt bidra til at alle har nokon å leike med.
- barna skal oppleve venskap. Dei skal øve på å ta kontakt, oppretthalde kontakt og avslutte leik på ein god måte.
- barna er med i samtalar der vi snakkar om normer for samhandling. Dei skal også inviterast til å utforme normer i barnehagen, avdelinga eller i ei mindre gruppe.
- barna skal støttast til å sjå ei sak frå fleire sider, og personalet skal hjelpe barna til å reflektere over eigne og andre sine kjensler, opplevingar og meiningar.
- det er også viktig at barna opplever å verta støtta når dei set eigne grensar, at dei lærar å respektere andre sine grensar og at de motiverast til å finne løysingar i konfliktsituasjonar.

4.6 Samiske barn/ fokus på samisk kultur

«Barnehagen skal bidra til at barna kan bli kjende med mangfaldet i sin eigen og andre sin kultur, og til at barna kan utvikle respekt og fellesskapskjensle for heile det samiske mangfaldet.» (Rammeplan for barnehagen s. 24)

I Lindås barnehage synleggjer vi samisk kultur ved å markere samane sin nasjonaldag den 6. februar. Vi vil også bidra til at barna får tilgang på kunnskap gjennom bilete av samar med samedrakt, vi fargelegg flagga, høyrer på språket, syng og les eventyr.

5.0 Barn si medverknad

«Barnehagen skal sikre barna sin rett til medverknad ved å leggje til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for kva dei synest om den daglege verksemda i barnehagen.» (Rammeplan for barnehagen s. 27)

I Lindås barnhage skal dei vaksne møte barna på ein måte som formidlar respekt og aksept, tillit og tiltru. Borna sine synspunkt skal vektleggast i samsvar med alder og modning, og vi tek utgangspunkt i borna sine eigne uttrykksmåtar. Dei yngste borna formidlar sine synspunkt ved kroppshaldning, mimikk og andre kjensleuttrykk. Det er viktig at borna vert oppmuntra til å uttrykke seg og møter anerkjenning for sine uttrykk.

Barn skal ha rett til å uttala seg, verte høyrte og sett, og verte møtt med respekt. Borna skal kunne lytte til andre, fremja si meining, men også tole å verte sagt i mot. Borna skal erfare demokratiske avgjerder, der dei av og til får det slik dei vil, andre gongar må godta det motsette.

Barndommen er ei livsfase med eigenverdi i likskap med andre livsfasar i mennesket sitt livsløp. Barnet påverkar sine omgjevnader gjennom sin veremåte. Korleis barn opplever møte med andre, vil påverke deira oppfatning av seg sjølve.

Å ta barn sin rett til medverknad på alvor, føreset god kommunikasjon mellom barna og personalet, og mellom personalet og foreldra.

Borna må møte ansvarsfulle vaksne som tar omsyn til heile gruppa.

I løpet av ein barnehagedag er det mange situasjonar der borna kan oppleve demokrati. Det gjeld for personalet å sjå og nytta desse situasjonane.

Saman med dei yngste må personale vera var på bornas nonverbale uttrykk som gester, kroppsspråk og ansiktsuttrykk. Borna skal oppleve å bli høyrte og tekne på alvor. Dei skal oppleve at dei har ein reell mogelegheit til å påverka eigen kvardag.

Det er viktig for oss at planane våre gir rom for barna si påverknad i kvardagen. Jobbar vi med tema lar vi barna sine initiativ legge grunnlag for det vidare arbeidet i størst mogeleg grad.

6.0 Samarbeid barnehage- heim

«Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen vareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling... Barnehagen skal vareta foreldra sin rett til medverknad og samarbeide nært og i forståing med foreldra. Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.»

(Rammeplan for barnehagen s. 29)

KVA	KORLEIS	KVIFOR
Invitere foreldra til å vera i barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> - Ved tilvenning - Tilstellingar som til dømes: <ul style="list-style-type: none"> - Foreldrekaffi - Lysfest/ Lucia - Sommarfest 	<ul style="list-style-type: none"> - Auka samarbeidet mellom barnehage og heim - Uformell kontakt med personalet - Fint for barnet å få foreldra på besøk i barnehagen - Foreldre kan bli kjende med kvarandre
Foreldresamtalar	<ul style="list-style-type: none"> - Gje foreldre tilbod om samtalar 2 gonger pr. år 	<ul style="list-style-type: none"> - Utveksle informasjon om barnet - Sikre trivsel og utvikling
Bringe/hente situasjonar	<ul style="list-style-type: none"> - Ha fokus på barnet når barnet kjem og går 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi ønskjer at kvart enkelt barn skal bli sett
Foreldremøte	<ul style="list-style-type: none"> - Invitasjon ein til to gongar pr. år - Ulike tema som er aktuelle å ta opp - Kanskje diskusjon i grupper ut ifrå temaet som vert tatt opp? 	<ul style="list-style-type: none"> - Foreldra får praktiske opplysningar om barnehagen - Vi kan vise kva vi jobbar med - Foreldra kan bli kjende med kvarandre - Dei kan få medverknad på innhaldet i barnehagen
Mi bok	<ul style="list-style-type: none"> - Foreldra i samarbeid med barnet fortel om familien sin, og kva barna er opptatt av, opplevingar dei har hatt osv. 	<ul style="list-style-type: none"> - Barna kan bruke boka i barnehagen når dei vil fortelje andre om familien sin, eller når dei saknar familien sin.
Månadsbrev	<ul style="list-style-type: none"> - Informasjon gjennom månadsbrev frå avdelinga. 	<ul style="list-style-type: none"> - Auka samarbeidet mellom heim og barnehage. Informasjon om barnehagedagen.

6.1 Foreldreråd og Samarbeidsutvalg

«Intensjonen med foreldreråd og samarbeidsutval er at desse ordningane skal gi høve til å vareta foreldra sin kontakt med barnehagen på ein aktiv måte. Foreldrerådet skal fremje fellesinteressene til foreldra og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og

foreldregrupper skaper eit godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal få inn saker som er viktige for foreldra sitt forhold til barnehagen.» (Rammeplanen s. 30)

«Samarbeidsutvalet skal vere eit rådgivande, kontaktskapande og samordnande organ. Samarbeidsutvalet skal få inn saker som er viktige for innhaldet i og verksemda til barnehagen og for forholdet til foreldra.» (Rammeplanen s. 30)

SU i Lindås barnehage

Alle foreldre i barnehagen er medlem i foreldrerådet. På foreldremøtet om hausten blir det vald foreldrerepresentantar til Samarbeidsutvalet (SU). SU består av representantar frå foreldre, personalet og eigar/kommunen. Utvalet skal særleg vere med og drøfta barnehagen sine ideelle grunnlag, og arbeide for å fremje kontakten mellom barnehagen og lokalsamfunnet. Utvalet har rett til å uttale seg i saker som betyr noko for barnehagen sitt innhald og forhold til foreldra (budsjett, utnytting av ute- og inneareal).

VAL: Foreldrerådet (som består av alle foreldra) vel 3 representantar til SU, dei tilsette vel 3 representantar. Ein representant frå kommunen (eigar) og styrar sit automatisk i samarbeidsutvalet. Styrar er skrivar i SU.

FUNKSJONSTID: Foreldrerepresentantar og representantar frå dei tilsette vert vald for eit eller to år om gongen. Det bør alltid vere nokon av representantane igjen frå året før. Funksjonstid for eigarrepresentanten vert fastsett av barnehageeigar.

KONSTITUERING: Samarbeidsutvalet konstituerer seg sjølv på første møte i barnehageåret.

AVSTEMMING: Kvar representant har ei stemme og vanleg fleirtaksvedtak gjeld. Ved stemmelikskap har SU-leiar dobbel stemme. Styrar har møte-, tale- og forslagsrett.

FORHOLD TIL BARNEHAGEEIGAR OG TILSYNSMYNDIGHEIT: SU skal påpeika overfor bhg.eigar og melda frå til kommune eller fylkesmann dersom barnehagen ikkje vert driven innanfor rammer som er sett av gjeldande lover, forskrifter, vedtekter og barnehagen sitt budsjett. Vararepresentantane har ikkje møteplikt med mindre dei må steppe inn for den dei er vara for. Men vararepresentantane er hjertelig velkommen til å vere med på møta. Innkallingar og referat blir også sendt til vararepresentantane, slik at dei kan halde seg orientert.

Samarbeidsutval for Lindås barnehage 2023/2024:

Foreldrerepresentantar til SU vert oppdatert etter foreldremøtet i oktober.

Leiar: Julie Gulestø (2022-2024)

Medlemmar/ vara: Maria Kristin Larsen(2022-2024), Regine Fjellsbø Husa(2023-2025), Stine Jørgensen(2023-2025).

Frå personalet: Kjersti Nævdal, Grethe K. Pickersgill og Marianne Fylkesnes.

Representant frå eigar: Irene Østerbø.

7.0 Overgangar

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldra leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god start i barnehagen... Personalet skal sørge for at barnet og foreldra får tid og rom til å bli kjende med andre barn og anna personale når eit barn byter barnegruppe...

Barnehagen skal i samarbeid med foreldra og skulen leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god overgang frå barnehage til skule, og eventuelt til skulefritidsordninga...

Barnehagen må ha samtykke frå foreldra for å dele opplysningar om enkeltbarn med skulen.» (Rammeplanen s. 33)

For å få til gode rutinar og skape forutsigbarhet, tryggleik og trivsel for barna, er det viktig å leggja til rette for gode overgangar. Alle barnehagane i Alver kommune (kommunale og private) nyttar tre ulike overgangsskjema. Vi har eit skjema for overgangen mellom heim og barnehage (ny i barnehagen) , eit skjema for overgang til ny avdeling/ bytte barnehage og eit for overgang til skulen. Foreldra skal kjenna til og ha mogelegheit til å gje innspel til innhaldet i overgangsskjema. Dei skal også godkjenna at vi deler skjema med dei som skal ta i mot barnet på ny plass.

Rutinar i Lindås barnehage, ved oppstart i barnehagen

Mål for tilvenning: Skape ein trygg og god relasjon til barn og foreldre.

- Få til eit godt samarbeid med foreldra i tilvenningsfasen. Gjere individuelle tilpassingar i forhold til barnets behov og foreldra si mulighet for fleksibilitet.

- Starte tilvenning så tidleg som mogleg. F.eks med besøksdagar i mai og juni. Oppfordre foreldra til å nytta leikeplassen i barnehagen gjennom sommaren.

- Legge til rette fysisk miljø og praktiske oppgåver, slik at ein kan nytta mest mogleg til saman med borna.

- Legge til rette for stabilitet i personalet, slik at dei nye borna i størst mogleg grad treff dei same fjesa kvar dag.

- Lage ein plan for dei borna som allereie går på avdelinga. Tilvenning av nye barn kan opplevast som ei utfordring for borna som ikkje er nye.

Lindås barnehage har eit godt samarbeid med Lindås barneskule, som er næraste nabo til barnehagen. Dei eldste går på besøk til skulen og nyttar uteplassen til skulen, slik at borna kan gjere seg kjende der. Om nokon treng meir tid på å bli kjend og trygg avtalar vi tiltak i samarbeid med skulen og dykk foreldre.

8.0 Barnehagen som pedagogisk verksemd

«Barnehagen skal vere ei pedagogisk verksemd som skal planleggjast og vurderast. Barn og foreldre har rett til å medverke i desse prosessane. Målet med barnehagen som pedagogisk verksemd er å gi barna eit tilrettelagt tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen vere ein lærande organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal vere grunnleggjande i barnehagelova og rammeplanen.» (Rammeplan for barnehagen s. 37)

8.1 Planlegging og vurdering

«Planlegginga skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppa. Planlegginga synleggjer korleis barnehagen tolkar og realiserer rammeplanen, og skal vere utgangspunkt for refleksjon og utvikling av verksemda.» (Rammeplan for barnehagen s. 37)

«Barnehagen skal regelmessig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrivast, analyserast og tolkast ut frå barnehageplanane, barnehagelova og rammeplanen... Vurderingsarbeidet skal byggje på refleksjonar som heile personalgruppa er involvert i.» (Rammeplan for barnehagen s. 38)

Vurderingsarbeid som vert gjort gjennom barnehageåret er viktig, for å sikre kvaliteten i barnehagen. Systematisk vurderingsarbeid legg grunnlaget for barnehagen som lærande organisasjon.

Vurderingsarbeidet i Alver kommunale barnehagar, er delt inn i tre delar:

Foreldrevurdering

Gjennom mellom anna kvardagsdialogen, samarbeidsutvalet, foreldresamtaler får vi mykje kunnskap om arbeidet vi gjer. Dette er med på å sikre foreldra sin medverknad til verksemda. Foreldreundersøkinga til Utdanningsdirketoratet(UDIR) gjennomførast i november, minimum annankvart år.

Personalvurdering

Vi planlegg, gjennomfører og evaluerer, og sikrar på den måten at vi heile tida er i utvikling. Vi legg vi til rette for refleksjon kring arbeidet vi gjer på avdelingane og i barnehagen, og vi nyttar rettleiing og medarbeidersamtalar i arbeidet med personalvurdering.

Barna si vurdering

Borna si vurdering er viktig i forhold til arbeidet med borna si medverknad på eige barnehagetilbod. Vi nyttar barnesamtalar og spontane samtalar for å få kjennskap til barna sin trivsel og utvikling. Med dei yngste borna tolkar vi kroppsspråk og verbale ytringar, som kan fortelje oss kva barnet ynskjer og kva det trivast med å gjere.

8.2 Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalet sitt arbeid synleggjer korleis personalet arbeider for å oppfylle krava i barnehagelova og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske

arbeidet skal inngå i barnehagen sitt arbeid med å planleggje, vurdere og utvikle den pedagogiske verksemda.» (Rammeplanen s. 39)

Dokumentasjon av livet i barnehagen skjer gjennom digitale foto, video, barns arbeid og barns forteljing. Dokumentasjonen vert nytta som refleksjonsgrunnlag for vidare arbeid og planlegging. Vi nyttar Vigilo, som er eit digitalt verktøy for samarbeid mellom heim og barnehagen. Her vert det også lagt ut bilete, slik at foreldra kan sjå livet i barnehagen og nytta bileta i samtale med borna heime.

8.3 Barnehagen sin digitale praksis

«Den digitale praksisen til barnehagen skal bidra til leik, kreativitet og læring. Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal støtte opp om barna sine læreprosessar og bidra til å oppfylle rammeplanen sine føringar for eit rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.» (Rammeplanen s. 44)

I Lindås barnehage skal personalet være aktive sammen med barna ved bruk av digitale verktøy. Digitale verktøy skal brukast med omhu og ikkje dominere som arbeidsmåte. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler ein begynnende etisk forståelse knytt til digitale medier.

8.4 Satsingsområder 2023/2024

Felles satsinger for kommunen

Vaksenrolla barnehagen

«Barnehagen skal fremje demokrati og vere eit inkluderande fellesskap der alle får høve til å ytre seg, bli høyrd og delta.» (Rammeplan for barnehagen s.8)

«Barnehagen skal fremje respekt for menneskeverdet ved å synleggjere, verdsetje og fremje mangfald og gjensidig respekt. Barna skal få oppleve at det finst mange måtar å tenkje, handle og leve på.» (Rammeplan for barnehagen s. 9)

Alver kommune har eit stort fokus på vaksenrolla i barnehagen, og å styrke barna sin sosiale kompetanse. I dette arbeidet bruker barnehagane ICDP, KOS og DUÅ. Under avsnittet om barnehagen sine egne satsingsområdar finn ein ei kort beskriving av programma som barnehagane har vald å nytta.

Inkluderande barnehage- og skulemiljø(IBS)

Alver kommune er også en del av Læringsmiljøprosjektet «Inkluderande barnehage- og skulemiljø», som er eit nasjonalt prosjekt med mål om å fremja eit godt læringsmiljø og førebyggja mobbing. Skulane og barnehagane jobbar med tema som læringsmiljø, førebygging, avdekking og handtering av mobbing, samt regelverk, leiing og organisasjonsutvikling.

Gjennom prosjektet skal barnehagane få auka kompetanse om vennskap, lek, sosial kompetanse, læringsmiljø og mobbing i barnehagen. Dei skal auka kompetanse i barnehagen og i prosjektgruppa/arbeidsgruppa om forebyggjande arbeid i barnehager, arbeid med mobbing og krenkingar slik dei førekjem i barnehagen. Foreldra skal involverast, slik at også dei kan gjere seg kjend med prosjektet.

Barnehagen sine egne satsingsområder

Språkleg kompetanse

Forskning viser at barnet sine språklege ferdigheiter og bevisstheita om språklydar er viktig for å knekke den alfabetiske koden. Barnet må ha eit visst forråd av ord for å kunne lære å lese og skrive. Difor er det viktig å tenke bevisst språkstimulering allereie frå barnet er bitte lite. På den måten kan ein hjelpe barna til å verte språksterke.

I Lindås barnehage nyttar vi blant anna organiserte lesegrupper saman med borna. Dette er ein strukturert måte å lese saman med borna, der vi nyttar element frå språkløypene til UDIR og frå dialogisk lesing. Personalet nyttar også coaching bevisst, eit verktøy innan DUÅ, der ein set ord på gjenstander, kjensler, handlingar og samspel. Meir om dette kan ein lesa inder fagområdet «Kommunikasjon, språk og tekst».

De Utrolige Årene(DUÅ)

DUÅ har fokus på å styrke barns emosjonelle og sosiale kompetanse. Dette er viktig blant anna fordi barna si evne til å lære vert påverka av barnets sosial og emosjonelle tryggleik.

Målet med DUÅ sitt Skule- og barnehageprogram er å styrke personalet sin kompetanse i å støtte borna i deira sosiale- og emosjonelle utvikling, samt å styrke personalet sin kompetanse i gruppeleiing. Dette vert mellom anna gjort gjennom bruk av proaktive læringsstrategiar, bevisst bruk av ros, positiv merksemd og positive leiingsstrategiar. Relasjons-bygging er viktig og det blir jobba med å styrke vaksen-barn relasjonen, barn- barn relasjonen, samt samarbeidet mellom barnehage og heim.

Dinosaurskulen

Førskuleborna i Lindås har eit eige opplegg, Dinosaurskulen, som er eit av programma i DUÅ. Formålet med Dinosaurskulen er å fremje sosiale ferdigheter hjå barna. Eit godt sosialt miljø

er viktig for eit godt læringsmiljø. Vi nyttar handdukker og videosnuttar som utgangspunkt for samtale, samt ulike aktivitetar, bøker og spel for å øve på venneferdigheter.

Saman med førskuleborna vil vi også jobbe med skuleførebuande aktivitetar som å øve opp barnas språklege medvit (rim, lytte ut lydar og stavingar, rytme i språket), begynnande matematikkopplæring (form, farge, storleik, lokalisering osv). Det er svært viktig at barna lærer rett blyantgrep tidleg. I tillegg er det viktig at barna vert sjølvstendige når det gjeld påkledning, toalettbesøk og å kunne halde orden i sakene sine.

9.0 Barnehagens fagområder

«Fagområda speglar område som har interesse og eigenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremje trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal sjå fagområda i samanheng, og alle fagområda skal vere ein gjennomgåande del av innhaldet i barnehagen... Leiken dannar eit viktig grunnlag for arbeidet med fagområda.» (Rammeplan for barnehagen, 2017)

Rammeplan for barnehagen definerer sju fagområde for barnehagen:

Kommunikasjon, språk og tekst

Kropp, rørsle, mat og helse

Kunst, kultur og kreativitet

Natur, miljø og teknologi

Etikk, religion og filosofi

Nærmiljø og samfunn

Mengd, rom og form

Kvart fagområde dekkjer eit vidt læringsfelt og vil sjeldan opptre aleine. I Alver sine kommunale barnehagar tenkjer vi tverrfagleg, både i kvardagssituasjonar og i pedagogiske opplegg. Gjennom å tenke heilskapleg trekker vi inn dei ulike fagområda i både formelle og uformelle lærings situasjonar. Leiken er for oss ein viktig inngong til å arbeide med dei ulike fagområda.

9.2 Kommunikasjon, språk og tekst

Mål:	Metodar:
<p>Borna skal oppleve eit rikt språkmiljø, både verbalt og nonverbalt.</p> <p>Borna skal utvikla eit rikt språk som reiskap for å formidle tankar, kjensler og idèar.</p> <p>Dei skal og gjerast bevisst på eige og andre sitt kroppsspråk.</p> <p>Borna skal få erfaring med å løyse konflikhtar og til å skape positive relasjonar i leik og anna samvær.</p> <p>Gje barna leselyst</p> <p>Alle barn skal bli hørt.</p> <p>Fange opp mangler/vanskar i enkeltbarn sin språkutvikling</p>	<p>Samlinger Song, rim, regler Dramatisering</p> <p>Mi bok, mitt hus Setje ord på det vi ser og gjer Oppfordre borna til å nytta orda sine. Støtte med teikn Små prosjekter innan ulike tema som utfordrar og utviklar begrep og språkforståing. F.eks brannvern og Tarkus.</p> <p>Nytte teikn til tale Nytte bilete som utgangspunkt for å snakke om ulike følelsar. Gjere borna oppmerksomme på kvarandre sitt kroppsspråk i leikesituasjonar</p> <p>Coaching på akademiske ferdigheiter (talrekka frå 1-6, farger, preposisjonar, adjektiv) Coaching på emosjonelle ferdigheiter (glad, lei seg, trist, roleg, sint, ivrig, tolmodig, stolt) Coaching på sosiale ferdigheiter (dele, spørje fint, holde seg roleg) Gode vaksne rollemodellar</p> <p>Lese bøker i mindre grupper Bruke konkrete Fortelje og lese historier på ulike måtar. For eksempel ved bruk av metoden Dialoisk lesing og ved bruk av metodane i språkløypene</p> <p>Lyttande og vakne vaksne som er nær borna</p> <p>Gjennom observasjon og kartlegging ved behov.</p>

9.3 Kropp, rørsle, mat og helse

Mål:	Metodar:
Alle barn skal oppleve utfordringar, meistring og glede	Gi barna positive erfaringar med turar i ulendt terreng i skog og i nærmiljøet Nytte songar med rørsle Medverknad
Positivt sjølvbilde gjennom motorisk meistring	Sansemotoriske aktivitetar, ute og inne Hinderløype Musikk dans og song
Barna skal bli kjende med kroppen sin og skape forståing og respekt for eigen og andre sin kropp og ulikheter	Risikoleik, innan trygge rammer Finne ut av eigne grenser Fremje kvarandre sine positive sider Songar, rim og regler
Gi barna kjennskap til sansane våre	Gi barna erfaringer med dei ulike sansane Vi luktar, føler, smakar, ser og lyttar
Gi barna erfaring med eit normalt, sunt kosthald	Måltider med fokus på eit sunt kosthald Samtalar kring maten vi et og korleis den påverkar oss Felles måltid med vaksne og barn Vi et varierte måltider i barnehagen
Lære gode rutinar for handvask og hygiene	"Rein hand" barnehage Handvask når barna kjem i barnehagen, etter toalettbesøk, før måltida og når dei kjem inn etter å ha vore ute. Elles ved behov. Samtalar

9.4 Kunst, kultur og kreativitet

Mål:	Metodar:
<p>Få erfaring med ulikt materiale og teknikkar</p> <p>Gje borna omgjevnader og opplevingar som inspirerer til å nytta eigen kreativitet</p> <p>Samling med song og musikk</p> <p>Oppleve bøker og eventyr formidla på ulikt vis.</p> <p>Mulighet til sjølv å spille ut bøker og eventyr</p>	<p>Maling Klipp og lim Ull Modellkitt Naturmateriale</p> <p>Materiell tilgjengeleg Inspirerende miljø på avdelinga Sørge for at borna har rikeleg med tilgang på bøker, bilete, instrument og tøy til utkledding Oppfordre til å utforske og fremje kreativitet Samlingar, bøker og bilder som inspirerer. Nytta ulike leiketema i rolleleiken. Kva fengjer borna?</p> <p>Synge med borna. Lære nye songar og rim og regler. Nytta instrument Lage musikkinstrumenter</p> <p>Lesegrupper Konkretisere ved bruk av figurar eller flanellograf</p> <p>Utforme miljø og figurar med ulike materiale Tilgang på konkretar i frileiken Bruke naturen og naturmateriale</p>

9.5 Natur, miljø og teknologi

Mål:	Metodar:
Barna skal oppleve glede og meistring ved å ferdast i naturen	Bevegelse i ulendt terreng, turar tilpassa barna sine utviklingsnivå Uteleik kvar dag Utforske dyr og insekt i og rundt barnehagen Aktive vaksne som legg til rette for gode naturopplevingar
Barna skal utvikle respekt for plantar, dyr og naturen kring oss	Gi rom for undring Formelle/uformelle samtalar Mate fuglar om vinteren
Barna skal få oppleve glede og undring over naturen si eigenart og mangfald gjennom leik og eksperimenter	Gå på tur i alle årstider og i alle typar vær Gje barna varierte opplevingar i naturen: leik, klatring, meistring og glede
Barna skal få tid og rom i kvardagen til å vera nysgjerrig og utforskande	Nytta internett som kjelde for å finne fakta Nytta appar for å finne artar og namn på trær, blomster, insekt og dyr
Gje barna gode haldingar og begynnande forståing for samspelet mellom natur og menneske	Rydde opp etter oss når vi har vore på tur og spist ute Kjeldesortering Samtalar Bosspulking

9.6 Mengd, rom og form

Mål:	Metodar:
Borna skal få erfaring med enkle matematiske begrep	<ul style="list-style-type: none"> - Nytt matematiske begrep, som sirkel, trekant og firkant - Bruke skilt til å øve på ulike former - Setja ord på stor/ liten, lang/ kort, over, under, ved siden av... - Eventyr med konkrete
Gjere seg erfaringar med matematikk i kvardagen	<ul style="list-style-type: none"> - Enkle reknestykker frå kvardagen - Bruke matematiske omgrep aktivt i kvardagen
Erfaring med mengde opp til 6	<ul style="list-style-type: none"> - Tal og mengder i eventyr/ forteljingar - Song, rim og regler
Kunne talrekka til 10.	<ul style="list-style-type: none"> - Jobbe med tal og teljing - Spele spel med terning og teljing
Erfaringar med å finne og lage mønster	<ul style="list-style-type: none"> - Duplo - Togbane - Puslespel - Sortere (f.eks leikar, dyr, fargar...) - Lotto - Memory - Perle med små perler. Sortere farger, prøve å lage mønster - Gje rikeleg tilgang på ulike typar byggemateriell - Fylgje ei oppskrift for å lage mønster (bankespelet)
Borna skal kunna orientera seg inne og ute i barnehagen	<ul style="list-style-type: none"> - La borna utforske og gjere seg kjende på eigen avdeling og på huset - La borna utforske og gjere seg kjende på uteområdet til barnehagen
Borna skal få erfaring med å orientere seg når vi er på tur i nærmiljøet.	<ul style="list-style-type: none"> - På tur: Kvar er vi? Kor skal vi? Kvar er barnehagen? - Leite etter ulike skilt på tur

9.7 Etikk, religion og filosofi

Mål:	Metodar:
<p>Borna skal erfare å gje trøyst og bli trøysta.</p> <p>Borna skal inkludera kvarandre i leik</p> <p>Nytta ord i konfliktløysing</p> <p>Bli kjende med dei kristne høgtidene jul og påske</p> <p>Borna skal ha kjennskap til tradisjonar knytt til religion og livssyn som er representert i barnehagen.</p> <p>Borna skal erfare at alle menneske har lik verdi</p> <p>Borna skal få ei forståing av at det fins ulike måtar å forstå ting på og ulike måtar å leve</p> <p>Borna skal utvikle interesse og respekt for kvarandre og erfare nytten av likheter og ulikheter i eit fellesskap</p>	<p>Oppfordre borna til å trøste eller gjere godt att Coaching på sosiale ferdigheter</p> <p>Vaksne som er gode rollemodellar Vaksne som er tett på og rettleiar i konflikter Oppmoda borna til å hjelpa kvarandre Oppmode til samarbeid</p> <p>Adventssamling Formidla jul- og påskebodskapen på enkelt vis Besøke kyrkja til jul</p> <p>Fremje forståing for ulike levesett og ulike religionar</p> <p>Markere FN dagen med Forut</p> <div data-bbox="710 1153 938 1384" data-label="Image"> </div> <p>Snakke om korleis vi er like og ulike. Fremje fordelar. Vaksne som møter bornas spørsmål med undring.</p>

9.8 Nærmiljø og samfunn

Mål:	Metodar:
Borna skal bli kjend med nærmiljøet rundt barnehagen.	<ul style="list-style-type: none"> - Brannstasjonen - Tur rundt barnehagen, utan vogn. Ha tid og rom for undring over det vi finn når vi går på tur
Borna skal ha medverknad og medbestemmelse.	<ul style="list-style-type: none"> - Opne for bornas innspel i kvardagen
Vi skal synleggjera barnehagen i nærmiljøet.	<ul style="list-style-type: none"> - Kyrkjeparken - Biblioteket i Lindåshallen - Besøke eldreboligene i Skrenten - Utstilling på Lindås senter i forbindelse med Barnehagedagen
Borna skal få erfaring med og forståing for trafikk	<ul style="list-style-type: none"> - Bruka trafikkreglene når vi er på tur. Sjå oss til begge sider før vi kryssar vegen, nytta gule vestar, halda hender, vaksen først og sist, lytta til dei vaksne. - Nyttta fortau og gangfelt
Borna skal få erfare lengre turar og friluftslivets gleder.	<ul style="list-style-type: none"> - Haukåsskolten og Kolåstoppen - Ete mat ute på tur dagar
Borna skal erfare likestilling.	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide for likestilling mellom gutar og jenter
Borna skal få innsikt i ulike kulturar.	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide med å sjå likskapar og ulikskapar mellom ulike kulturar
Borna skal oppleve medbestemmelse og demokrati.	<ul style="list-style-type: none"> - Inkludere borna i planlegging av tur dagar
Sikre ein god overgang mellom barnehage og skule.	<ul style="list-style-type: none"> - Gjere seg kjend med uteområdet på skulen - Delta på fredagssamlingar på skulen?

Progresjonsplanar

for dei 7 fagområda -henta ut i frå Rammeplanen

PROGRESJON I FAGOMRÅDET ” KOMMUNIKASJON , SPRÅK OG TEKST ”		
HOVUDMÅL:		
<ul style="list-style-type: none"> • Barna skal utvikla eit rikt språk som reiskap for å formidle tankar, kjensler og idear. 		
Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metoder (kva og korleis)
1-2 år:	Barna skal oppleve eit rikt språkmiljø, både verbalt og nonverbalt.	<ul style="list-style-type: none"> • Samlingar • Bruke konkrete • Song, rim, regler • Lese bøker i mindre grupper • Mi bok, mitt hus • Gode vaksne rollemodellar som set ord på det vi ser og gjer • Nytte teikn til tale
2- 3 år:	Bevisstgjere borna på eige og andre sitt kroppsspråk.	<ul style="list-style-type: none"> • Gjere borna merksame på kvarandre sitt kroppsspråk i leikesituasjonar • Gode vaksne rollemodellar som set ord på det vi ser og gjer • Oppfordre borna til å nytta orda sine. Støtte med teikn • Lese bøker i grupper- ved bruk av metodane i språkløyper • Nytt lydbøker i kvilestunda
3- 4 år:	Utvikla eit rikt ordforråd og større omgrepsforståing.	<ul style="list-style-type: none"> • Fortelje og lese historier på ulike måtar. For eksempel ved bruk av metoden Dialogisk lesing og ved bruk av metodane i språkløypene • Små prosjekter innan ulike tema som utfordrar og utviklar begrep og språkforståing. T.d brannvern og Tarkus. • Dramatisering • Coaching på akademiske ferdigheter (talrekka frå 1-6, farger, preposisjonar, adjektiv) • Coaching på emosjonelle ferdigheter (glad, lei seg, trist, roleg, sint) • Coaching på sosiale ferdigheter (dele, spørre fint, holde seg rolig)
4- 5 år:	Borna skal få hjelp til å nytta språket til å uttrykke kjensler, ynskjer .Dei skal få erfaring med å løyse konflikter og til å skape positive relasjon i leik og anna samvær.	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsetje å fortelje og lese historier på ulike måtar. Til dømes ved bruk av metoden, Dialoisk lesing, og ved bruk av metodane i språkløypene. • Coaching på akademiske ferdigheter (talrekka frå 1-10, mengde 1-6) • Coaching på emosjonelle ferdigheter (stolt, tålmodig, fornøyd, roe seg ned) • Coaching på sosiale ferdigheter (byte, vente på tur) • Spela spel med terning

5- 6 år:	Oppmoda til å lytte ut lyder og rytme i språket og bli fortrolig med symbol som tall, siffer og bokstaver.	<ul style="list-style-type: none"> • Coaching på akademiske ferdigheter (talrekka frå 1-20 og mengde 1-10) • Coaching på emosjonelle ferdigheter (frustrert, oppgitt, ivrig) • Coaching på sosiale ferdigheter (tilby hjelp) - Språkgrupper ved behov • Dialogisk lesing og metodar frå språkløyper • Dinosauruskulen • Spele spel
----------	--	--

<p style="text-align: center;">PROGRESJON I FAGOMRÅDET «KROPP, RØRSLE, MAT OG HELSE»</p>		
<p>HOVUDMÅL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1- 3 år: Gjennom leik skal barna oppleve bevegelsesglede og meistring • 3- 6 år: Tilby eit fysisk miljø som utfordrar og utviklar grov- og finmotorikken til barna 		
Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metodar (kva og korleis)
1-2 år:	Barna skal oppleve utfordringer, glede og meistring Barna skal ha tilbod om eit sunt og variert kosthald Byrjande forståing for hygiene	<ul style="list-style-type: none"> • Nytt songer med rørsle • Lage hinderløyper ute og inne • Bruke putene - Bruke heile uteområdet • Tilby sunn og variert kost • Vaske hender • Tema for samtale
2- 3 år:	Barna skal få erfaringar med variert og allsidig rørsle	<ul style="list-style-type: none"> • Gå på tur i ulendt terreng i barnehagen sitt nærmiljø • Musikk, dans og song • Finmotoriske aktivitetar (teikne, pusle, perle med store perler, duplo)
3- 4 år:	Nytta naturen til utforskning og kroppslege utfordringar. Erfaringar med sunn og variert mat.	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i skog, fjell og til sjøen • Leik i gymsalen. Lage hinderløyper, buldreleik på tjukkassen • Balansere både ute og inne • Songleikar • Lære viktigheten av god handhygiene • Trene på å kle av og på seg sjølv
4- 5 år:	Nytta naturen til utforskning og kroppslege utfordringar Erfaringar med sunn og variert mat. -	<ul style="list-style-type: none"> • Enkel regelleik, som til dømes tikken • Song-leiker • På tur i skogen på fjellet og til sjøen

		<ul style="list-style-type: none"> • Balansere • Risikoleik, innafor trygge rammer • Fokus på god hygiene, særskilt handvask • Meistre å kle av og på seg sjølv
5- 6 år:	<p>Barna skal bli kjende med kroppen sin og skape forståing og respekt for eigen og andre sin kropp og ulikheter</p> <p>Medverknad i måltidet. Erfaringar med sunn og variert mat og mat som kan lagast ute</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I leik • Risikoleik, innafor trygge rammer • Finne ut av eigne grenser • Fremje kvarandre sine positive sider • Lengre turar i variert terreng, skog, fjell, sjø • Komme med forslag til mat på tur • Forstå viktigheten av god hygiene • Meistre å kle av og på seg sjølv og kunne tilby andre hjelp

<p align="center">PROGRESJON I FAGOMRÅDET «KUNST, KULTUR OG KREATIVITET»</p>		
<p>HOVUDMÅL:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leggja til rette for at barna kan uttrykkja seg gjennom musikk og skapande verksemd 		
Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metodar (kva og korleis)
1-2 år:	<p>Få erfaring med ulikt materiale Gje barna opplevingar som inspirerer til å nytta eigen kreativitet. Barna skal få erfare eventyr formidla på ulikt vis</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Maling • Ull • Modellkitt • Konkretisere ved bruk av figurer eller flanellograf • Lesegrupper
2- 3 år:	<p>Samling med song og musikk Kvilestund for dei som ikkje søv Kjennskap til ulikt materiale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lage musikkinstrument • Musikkksamling • Høyre lydbok i kvilestund • Ull og toving. Prosessen med å tove og skylje ulla. • Maling. Ulike maleteknikkar • Lesegrupper
3- 4 år:	<p>Opplive bøker og eventyr formidla på ulikt vis. Bruke fantasien og kreativiteten med naturmateriale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Samle naturmateriale og nytta i formingsaktivitetar • Klipp og lim • Lesegrupper • Materiell tilgjengeleg • Inspirerande miljø

		<ul style="list-style-type: none"> • Sørgje for at borna har rikeleg med tilgang på bøker, bilete, instrument og tøy til utkledding • Syngje med barna. Lære nye songar og rim og regler. • Nytt instrument
4- 5 år:	Opplive å gå i djupe på enkelte bøker. Legge til rette for rolleleik.	<ul style="list-style-type: none"> • Lesegrupper • Materiale tilgjengeleg for barna og oppmoda til å utforske og fremje kreativitet
5- 6 år:	Utvikle rolleleiken vidare	<ul style="list-style-type: none"> • Lesegrupper • Materiale tilgjengeleg for barna og oppmode til å utforske og fremje kreativitet • Nytt ulike leiketema i rolleleiken. Kva fengjer barna?

PROGRESJON I FAGOMRÅDET «NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI»

HOVUDMÅL:

- **Legge til rette for at barna skal nytta alle sansar gjennom opplevingar i naturen. Dei vaksne skal stimulere til nysgjerrighet, undring og utforskarlyst.**

Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metodar (kva og korleis)
1-2 år:	Barna skal oppleve glede og mestring ved å ferdest i naturen	<ul style="list-style-type: none"> • Nytt heile uteområdet i barnehagen • Bevegelse i ulendt terreng • Utforske dyr og insekt i og rundt barnehagen • Uteleik kvar dag
2- 3 år:	Barna skal bli kjende med enkelte fuglar, dyr, småkryp og/ eller blomster som vi finn i nærområdet til barnehagen.	<ul style="list-style-type: none"> • Nytt plansjar med bilete av dei vanlegaste fuglane - Lage fuglemat • Gå på oppdagelsesferd på leit etter dyr/ insekt/ blomster og liknende. • Undre seg saman med barna
3- 4 år:	Barna skal få oppleve glede og undring over naturen si eigenart og mangfald gjennom leik og eksperimenter. Barna skal bli trygge i sitt nærmiljø.	<ul style="list-style-type: none"> • Gå på tur i alle årstider og i alle typar vær. Undre seg saman med barna

		<ul style="list-style-type: none"> Gje barna varierte opplevingar i naturen: leik, klatring, mestring og glede
4- 5 år:	Barna skal få tid og rom i kvardagen til å væra nyfiken og utforskande. Barna skal få rom til å kunna utfordra seg sjølv og sine sannheter	<ul style="list-style-type: none"> Reflektere og undre seg saman med barna over ting i naturen. Bruke internett som kjelde til for å finne fakta
5- 6 år:	Ta med arbeidet frå i fjor. Oppleve glede ved friluftsliv. Oppmoda til å ta vare på naturen. Erfare korleis teknikk kan nyttast i leik og prosjekter.	<ul style="list-style-type: none"> Rydde opp etter oss når vi har spist ute. Ta med boss, Nytta fotoapparat og pc.
1-3 år.	Trafikk:	<ul style="list-style-type: none"> Barna skal oppleve trafikkregler i bruk. Bruke gangfelt på tur. Sjå til høgre og venstre før vi kryssa vegen
3-6 år.	Trafikk:	<ul style="list-style-type: none"> Barna skal sjå og erfare samspel i trafikken. Augekontakt med bilførerar før ein kryssa vegen. Kunne krysse vegen både med og utan gangfelt. Gå langs vegen både med og utan fortau.

PROGRESJON I FAGOMRÅDET «TAL, ROM OG FORM»

HOVUDMÅL

- Gjere barna bevisste på matematikken som er rundt oss i kvardagen.
Barna skal oppleve gleda ved å leike med tal og former

Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metodar (kva og korleis)
1-2 år:	<p>Barna skal få erfaring med enkle matematiske begrep</p> <p>Gjere seg erfaringar med matematikk i kvardagen</p> <p>Barna skal kunna orientera seg inne og ute i barnehagen</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nytta matematiske begrep, som sirkel, trekant og firkant Setja ord på stor/ liten, lang/ kort, over, under, ved sida av... Eventyr med konkreter Song, rim og regler Teljing - Duplo Togbane Puslespel

		<ul style="list-style-type: none"> • La borna utforske og gjere seg kjende på eigen avdeling og på huset • La borna utforske og gjere seg kjende på uteområdet til barnehagen
2- 3 år:	Utvide etter modningsnivå. Erfaring med mengde opp til 3.	<ul style="list-style-type: none"> • Sortere (til dømes leiker, dyr, farger...) • Lotto • Memory
3- 4 år:	Erfaring med å finne og lage mønster.	<ul style="list-style-type: none"> • Perle med små perler. • Sortere farger, prøve å lage mønster • Gje rikeleg tilgang på ulike typar byggemateriell • Jobbe med tal og teljing • Bruke matematiske omgrep aktivt i kvardagen
4- 5 år:	Kunne talrekka til 6. Barna skal få erfaring med å orientere seg når vi er på tur i nærmiljøet.	<ul style="list-style-type: none"> • Perle, mønster • Fylgje ei oppskrift for å lage mønster (bankespelet) • Spele spel med terning • Bruke skilt til å øve på ulike former • På tur: Kvar er vi? Kvarr skal vi? Kvar er barnehagen?
5- 6 år:	Kunne talrekka til 10. Mengder opp til 6. Kjenne igjen mykje brukte symbol.	<ul style="list-style-type: none"> • Tal og mengder i eventyr/forteljingar • Spele spel med terning og teljing • Enkle reknestykke frå kvardagen • Leite etter ulike skilt på tur

PROGRESJON I FAGOMRÅDET «ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI»

HOVUDMÅL:

- **Barna skal utvikle toleranse, interesse og respekt for kvarandre og for menneske med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet**

Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metodar (kva og korleis)
1-2 år:	Barna skal erfare å gje trøyst og bli trøysta.	<ul style="list-style-type: none"> • Vaksne som er tett på og rettleiar i konflikhtar

	Bli kjende med dei kristne høgtidene jul og påske	<ul style="list-style-type: none"> • Oppmoda barna til å trøyste eller gjere det godt att • Adventssamling - Formidla jul- og påskebodskapen på enkelt vis
2- 3 år:	Nytta ord i konfliktløysing	<ul style="list-style-type: none"> • Oppmoda barna til å nytta orda framfor å væra fysisk • Forsterke med teikn til tale • Bildestøtte • Besøke kyrkja til jul
3- 4 år:	Barna skal ha kjennskap til tradisjonar knytt til religion og livssyn som er representert i barnehagen. Barna skal erfare at alle menneske har lik verdi	<ul style="list-style-type: none"> • Snakke om korleis vi er like og ulike. • Indiahjelpen • Markere FN dagen • Formidle juleevangeliet på enkelt vis • Adventssamlingar • Oppmoda barna til å hjelpa kvarandre • Oppmode til samarbeid • Hjelpe å fine konstruktive løysingar i konfliktsituasjon • Vaksne som er gode rollemodellar
4- 5 år:	Barna skal inkludera kvarandre i leik. Barna skal få ei forståing av at det fins ulike måtar å forstå ting på og ulike måtar å leve på.	<ul style="list-style-type: none"> • Vaksne som fremjer vennskap og gode handlingar • Coaching på sosiale ferdigheter • Fremje forståing for ulike levesett og ulike religionar
5- 6 år:	Barna skal utvikle interesse og respekt for kvarandre og erfare nytten av likskap og ulikheter i eit fellesskap	<ul style="list-style-type: none"> • Vaksne som møter barnas spørsmål med undring. • Leite etter svar, saman med barna • Oppmuntre barna til å ta egne avgjersler og val • Barna skal tilby å hjelpa kvarandre

PROGRESJON I FAGOMRÅDET «NÆRMILJØ OG SAMFUNN»

HOVUDMÅL:

- Barna skal ha kjennskap til kva som fins i nærmiljøet rundt barnehagen. Barna skal kunna medverka i eigen kvardag.

Alder:	DELMÅL (TILPASSA ALDER)	Metodar (kva og korleis)
1-2 år:	Borna skal bli kjend med nærmiljøet rundt barnehagen. Borna skal ha medverknad og medbestemmelse. Vi skal synleggjera barnehagen i nærmiljøet.	<ul style="list-style-type: none"> • Brannstasjonen • Tur rundt barnehagen, utan vogn. • Ha tid og rom for undring over det vi finn når vi går på tur • Opne for barnas innspel i kvardagen
2- 3 år:	Borna skal få erfaring med og forståing for trafikk	<ul style="list-style-type: none"> • Kyrkjeparken • Biblioteket i Lindåshallen • Bruka trafikkreglene når vi er på tur. Sjå oss til begge sider før vi kryssar vegen, nytta gule vestar, halda hender, vaksen først og sist, lytta til dei vaksne.
3- 4 år:	Barna skal få erfare lengre turar og friluftslivets gleder. Barna skal vita kvifor vi har fortau og gangfelt. Barna skal erfare likestilling. Barna skal få innsikt i ulike kulturar.	<ul style="list-style-type: none"> • Eventyrstund og barnekino på biblioteket i Lindåshallen • Haukåsskolten • Ete mat ute på turdagar • Nytt fortau og gangfelt • Arbeide for likestilling mellom gutar og jenter • Arbeide med å sjå likskapar og ulikskapar mellom ulike kultur
4- 5 år:	Barna skal oppleve medbestemmelse og demokrati.	<ul style="list-style-type: none"> • Inkludere barna i planlegging av turdagar
5- 6 år:	Sikre ein god overgang mellom barnehage og skule.	<ul style="list-style-type: none"> • Gjere seg kjend med uteområdet på skulen • Delta på fredagssamlingar på skulen, dersom mogleg. • Haukåsskolten og Kolåstoppen • Besøke eldreboligene i Skrenten